

Spyr og fá svar um útbúgvingar. Allar. Allastaðni.

Tað er tú, sum tekur endaliga avgerð um tína útbúgving, men nú kanst tú fáa svar upp á spurningar um lestur her í Sosialinum. Holger Arnberg, sum starvast á Altjóða Skrivstovuni, vegleiðir teg um tinar møguleikar innan útbúgving og um tey figgjjarligu viðurskiftini.

Holger arbeður dagliga við at vegleiða fólki, sum ætla sær

undir útbúgving í Føroyum ella uttanlands, antin tað er styttri ella longri útbúgving, verklig ella ástøðilig.

Tú kanst senda spurningar um útbúgvingar til post@sos.fo, og so svarar Holger tær her í Sosialinum.

Spurningur 1

Hvussu er við skattaviðurskiftunum, um mann er lesandi uttanlands og skal arbeiða í Føroyum í summar?

TAKS-fjepparin

SVAR til TAKS-fjepparan:

Lesandi uttanlands og skattaviðurskifti teirra í Føroyum í summarfrítíðini

Nú stýttist av álvara til summarfrítíðina, tá ið nógv lesandi fáa sær eitt fyribils starv í eitt avmarkað tíðarskeið. Í hesum tíðarskeiði er týðningarmikið hjá teimum lesandi at geva sær far um síni skattaviðurskifti.

Lesandi uttanlands, ið koma heim at arbeiða í summarfrítíðini, skulu skjótast gjørligt, og **í seinasta lagi 15. juli 2015**, boða TAKS frá, um p-talið skal gerast virkið. P-talið má vera virkið fyri at fáa løn útgoldda. Er p-talið ikki gjørt virkið innan 15. juli er møguligt at gera tað virkið aftur frá 10. august 2015.

Fyri at gera p-talið virkið skal **teldupostur sendast til taks@taks.fo**, við upplýsingum um p-tal, navn, adressu og nær ein væntandi er í Føroyum. Boðini skulu vera skrivlig.

Søkja lesandi um at varðveita fulla skattskyldu í Føroyum, verða tey skrásett við frikort. Tað merkir, at tær fyrstu kr. 30.000, ið vunnar verða, eru skattafríar. Frikortið er tað sama sum botnfrádrátturinn í kommunuskattinum. Verður vunnið meira enn botnfrádráttin, verður skattur goldin av inntøkuni, sum fer upp um botnfrádráttin.

Lesandi í Føroyum hava sama møguleika sum lesandi uttanlands at fáa sær eitt frikort, um tey bert arbeiða partar av árinum, har inntøkan er á leið kr. 30.000.

Frikortið er kortini ikki galdandi fyri øll starvpláss. Hvørki lesandi í Føroyum ella uttanlands kunnu fáa frikort, um tey mynstra umborð á skip, sum eru skrásett undir FAS skipanini. Hýra frá skipum, skrásett í Føroya Altjóða Skipaskrá (FAS), verður skattað við føstum skattaprosenti upp á 35%, uttan mun til, hvussu nógvur peningur verður vunnin.

Til ber at søkja um fulla skattskyldu í Føroyum: <http://www.taks.fo/documents/00169.pdf>

Meira um skattaviðurskifti hjá lesandi kann lesast: <http://www.taks.fo/00004/01211>

Vinarliga Holger

Kelda: <http://taks.fo/00005/01839/01917/>

Spurningur 2

Sum eg havi skilt tað, hava føroyingar møguleikan at falda við 1,08, um vit søkja inn á víðari lestur í Danmark, áðrenn tvey ár eru liðin, eftir at vera liðug við t.d. student, havi eg skilt tað rætt?

Eg havi søkt ígjøgnum optagelse.dk, og har verður mín karakterur fluttur yvir á 7-trinsskalan, men har stóð ongastaðni, at hann varð faldaðaður.

Vinarliga Anna

Svar til Onnu:

Hann verður faldaður automatiskt, tá mann byrjar í 2015 við einum prógvi frá 2013, '14 ella '15.

Tað stendur í vegleiðingini á optagelse.dk:

»**Bonus ved tidlig studiestart.**

Hvis din gymnasiale eksamen er højst 2 år gammel, vil du få justeret dit eksamensgennemsnit.«

...

»**Bemærk! Ved bonus for tidlig studiestart skal du ikke selv gange dit eksamensgennemsnit med 1.08. Justeringen sker hos det uddannelsessted, hvor du søger optagelse.«**

Vinarliga Holger

Kelda: optagelse.dk

Spurningur 3

Hvussu fær mann danskt CPR.nr. og Nem-ID, tá ið mann skal lesa uttanfyri Føroyar?

Svar til spurning 3

Lestur í Danmark

Tá mann sum føroyingur flytir til Danmarkar, skal mann fyrst og fremst fara til Borgerservice hjá tí kommununi, sum mann flytir til, og boða kommununi frá flytingini.

Um mann hevur danskt CPR.nr. kann mann fáa Nem-ID beinanvegin, um mann ikki longu hevur tað.

Um mann ikki hevur danskt CPR.nr., fær mann tað so skjótt mann boðar frá flyting til eina danska addressu, og so kann mann fáa Nem-ID. Tað kann m.a. brúkast til almennar stuðulsskipanir sum t. d. SU, sum mann kann søkja talgilt um gjøgnum »minSU«.

Lestur uttanlands

Um mann skal lesa uttanfyri Danmark og hevur danskt CPR. nr. í sínum passi og hevur havt addressu, sum er skrásett hjá Folkeregisteret í Danmark, kann Nem-ID útflyggjast fyri 200 kr. á donsku sendistovuni í tí landinum mann er í. Mann kann eisini fáa Nem-ID undan fráferð úr Føroyum gjøgnum Ríkisumboðið.

Um mann ikki hevur danskt CPR.nr. skal mann fyrst søkja SU-styrelsen um góðkenning av útbúgvingini og uppptøku á útbúgvingini, sum mann skal hava góðkenda. Síðani skal mann søkja um SU-stuðulin á einari pappírsumsókn og uppptøkubrævið skal leggjast við. Eitt avrit av passinum og eitt »Tro og love«-oyðublað skulu sendast saman við umsóknini til SU. So syrgir SU fyri at seta seg í samband við SKAT í Danmark, sum gevur tær eitt danskt CPR.nr. Fyri at fáa Nem-ID nýðist studenturin at møta persónliga hjá Borgerservice í eini danskari kommunu. Hav neyðugu skjølini so sum CPR.nr. og pass við. Við Nem-ID kann mann samskifta við SU ígjøgnum »minSU«.

Mann kann gott fáa bæði SU-stipendium og SU-lán við pappírsumsóknnum (uttan Nem-ID), men tað tekur longri tíð enn við Nem-ID.

Vinarliga, Holger

ÚTBÚGVIÐ OG UMSÓKNIR

HÆGRI LESTUR Í FØROYUM Í 2015

Hesar bachelorútbúgvingarnar verða bodnar út á Fróðskaparsetur Føroya

- Orkuverkfrøði
- Lærari
- Námsfrøði
- Sjúkrarøktarfrøði
- Sosialvísindi og samfelagsplanlegging
- Politikkur og umsiting
- Søgga
- Føroyskt

Hesar masterútbúgvingar verða bodnar út

- MA-útbúgving í Løgfrøði
- MA-útbúgving í Føroyskum
- Masterlæra í Sögu- og Samfelagsvísindum
- MA í West Nordic Studies – **Freistin fyri hesa útbúgving er longd til 1. august.**

Freistin at søkja inn eftir kvotu 1 er **1. juli 2015 á midnátt.**

Kunning: setur.fo/upptoeke-2015

Á Føroya Handilsskúla verður tikið upp til hesar hægri útbúgvingar í heyst – www.fh.fo

- Akademiútbúgving (AÚ) – Fimm ymiskar lærugreinar í Havn og tvær á Kambsdali.
- HD 1. partur – Eingin flokkur verður tikin inn fyrr enn í september 2016, tó verða ein kravd og tríggar vallærugreinar bordnar út.
- HD 2. partur – Verður ikki boðin út í ár.
- Marknaðarførslubúskapur: Er ein yrkisakademisk framhaldsútbúgving á 2 ár. Undirvíst verður fulla tíð.

Umsóknarfreistin til er 1. juli 2015. Tó 10. august til akademiútbúgvingina á Kambsdali.

Nærri kunning og tilmelding á www.fh.fo

Í heyst verður tikið upp til hesar útbúgvingar á Tekniska Skúla í Tórshavn – www.tst.fo

- Byggitøkningur er ein yrkisakademisk útbúgving, sum tekur 2 ár
- Framleiðslutøkningur

UMSÓKNARMANNAGONGD TIL STYTTRI, MILLUMLANGAR OG LANGAR HÆGRI ÚTBÚGVIÐ Í DANMARK

Øll skulu søkja gjøgnum heimasíðuna optagelse.dk.

Her kann mann gera alla umsóknina lidna online, um mann hevur Nem-ID og danskt CPR.nr.

Um mann ikki hevur tað, skal mann svara, at mann ikki hevur CPR.nr. (og tiskil heldur ikki Nem-ID) og so fær mann eitt loyniorð sent til uppgivna teldupostin. Síðani fyllir mann sína kvotu 1-umsókn út og festir m.a. miðnámsprógvið við. Seinast skal mann prenta eina síðu út – eitt fylgiskriv við navni og navni á útbúgvingini og adressuni, hagar tann útprintaði fylgiseðilin skal sendast og vera frammi í seinasta lagi áðrenn kl. 12:00 tann 5. juli.

Ein fylgiseðil skal sendast til hvørja av útbúgvingunum, sum mann raðfestir.